

SVET EVROPE
EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

ZADEVA CUNDRIČ V. SLOVENIA
(Pritožba št. 57566/00)

SODBA

STRASBOURG

30. marec 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Cundrič v. Slovenija

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. HEDIGAN, *Predsednik senata*

gospod B.M. ZUPANČIČ,

gospod L. CAFLISCH,

gospa M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

gospod E. MYJER,

gospod DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

gospa I. ZIEMELE, *sodniki,*

in gospod V. BERGER, *sodni tajnik,*

po posvetovanju za zaprtimi vrati 9. marca 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 57566/00) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 1. marca 2000 vložil slovenski državljani gospod Ivo Janez Cundrič (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopal odvetnik gospod Janez Gruden. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je med drugim zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo (prvi odstavek 6. člena Konvencije). Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. Dne 12. junija 2003 je Sodišče pritožbo razglasilo za delno nedopustno in odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da prouči utemeljenost teh navedb hkrati z njihovo dopustnostjo.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1947 in živi v Bohinjski Bistrici.

6. Zadeva se nanaša na tri postopke, ki izvirajo iz odstranitve pritožnika z njegovega delovnega mesta leta 1994, temu sledeče premestitve na drugo delovno mesto in, končno, prenehanja delovnega razmerja leta 1998. Med postopkom je pritožnik urgiral pri različnih organih, da bi se postopek pospešil,

med drugim pri Komisiji za peticije Državnega zbora, pri Varuhu človekovih pravic in pri Višjem delovnem in socialnem sodišču.

1. Prvi postopek

7. Dne 14. marca 1994 je pritožnikov delodajalec A odstranil pritožnika z delovnega mesta tehničnega direktorja in ga 15. marca 1994 razporedil na drugo delovno mesto.

8. Dne 28. februarja 1994 je pritožnik sprožil postopek proti A pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani in, med drugim, zahteval razveljavitev zgoraj omenjenih sklepov.

Nobeden od sedmih narokov za obravnavo med 17. februarjem 1995 in 10. septembrom 1997 ni bil preložen na pritožnikov predlog.

Dne 4. junija 1997 je pritožnik zahteval izločitev sodnika, kar je bilo 2. julija 1997 zavrjneno.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki ni ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 17. oktobra 1997.

9. Dne 24. oktobra 1997 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče. Dne 4. maja je zahteval, da se postopek pospeši.

Dne 14. januarja 2000 je sodišče ugodilo pritožnikovi pritožbi in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo odločanje.

10. V vmesnem času, 16. novembra 1998, je pritožnik vložil ustavno pritožbo pri Ustavnem sodišču, ki je bila zavržena 2. februarja 1999 kot preuranjena.

11. V ponovljenem postopku je bil eden od štirih narokov za obravnavo med 20. junijem 2000 in 15. oktobrom 2001 preložen zaradi pritožnikove spremembe tožbenega zahtevka.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 27. novembra 2001.

12. Dne 5. decembra 2001 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

Dne 24. septembra 2004 je sodišče delno potrdilo sodbo sodišča prve stopnje in delno vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo odločanje.

Sodba Višjega delovnega in socialnega sodišča je bila pritožniku vročena 9. februarja 2005.

13. Dne 5. marca 2005 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču zoper del sodbe Višjega delovnega in socialnega sodišča, s katerim je bila potrjena sodba sodišča prve stopnje.

Postopek še ni končan in teče deloma pri Vrhovnem sodišču in deloma pri sodišču prve stopnje.

2. Drugi postopek

14. Dne 9. novembra 1998 je bil pritožnik ponovno premeščen na drugo delovno mesto.

15. Dne 22. decembra 1998 je pritožnik sprožil postopek proti A pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani in zahteval razveljavitev omenjenega sklepa o premestitvi ter plačilo razlike v plači.

Dne 9. januarja 2002 je sodišče opravilo narok za obravnavo.

Po obravnavi je sodišče izdalo sodbo, v kateri je izločilo iz postopka del zahtevka, ki se je nanašal na plačilo razlike v plači, kar se je združilo s tretjim postopkom, in v preostalem delu zavrnilo pritožnikov zahtevek.

16. Dne 7. marca 2002 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče. Dne 29. januarja 2004 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Sodba je bila pritožniku vročena 15. marca 2004.

17. Dne 10. aprila 2004 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču. Dne 15. februarja 2005 je sodišče zavrnilo pritožnikovo revizijo. Sodba je bila pritožniku vročena 2. marca 2005.

3. *Tretji postopek*

18. Na koncu je 30. decembra 1998 A odpustil pritožnika in je pritožniku 17. marca 1999 prenehalo delovno razmerje.

19. Dne 30. marca 1999 je pritožnik sprožil postopek proti A pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani in zahteval razveljavitev tega sklepa ter priznanje nadaljevanja delovnega razmerja.

Nobeden od dveh narokov za obravnavo 9. januarja 2002 in 5. februarja 2002 ni bil preložen na pritožnikov predlog.

Na zadnji obravnavi je sodišče izdalo sodbo, s katero je zavrnilo pritožnikov zahtevek.

20. Dne 22. marca 2002 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče. Dne 2. aprila 2004 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Sodba je bila pritožniku vročena 4. maja 2004.

21. Dne 11. maja 2004 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču. Dne 15. februarja 2005 je sodišče zavrnilo pritožnikovo revizijo. Sodba je bila pritožniku vročena 2. marca 2005.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

22. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

23. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

24. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

25. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

26. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam Belinger in Lukenda (Belinger v. Slovenija (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in Lukenda v. Slovenija, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi Lukenda, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

27. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

28. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

29. Kar se tiče prvega postopka, se je obdobje, ki ga je treba upoštevati, začelo 28. junija 1994, na dan, ko za Slovenijo začela veljati Konvencija, in se še ni končalo. Upoštevno obdobje je torej trajalo več kot enajst let in osem mesec na štirih stopnjah sojenja. Zaradi vračanja zadeve v novo sojenje je bilo v tem postopku udeleženih sedem instanc.

Kar se tiče drugega in tretjega postopka, se je obdobje, ki ga je treba upoštevati, začelo 22. decembra 1998 oziroma 30. marca 1999, ko je pritožnik sprožil postopek pri Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, in se je končalo 2. marca 2005, na dan, ko sta bila pritožniku vročena sklepa (pravilno: sodbi) Vrhovnega sodišča. Upoštevno obdobje je torej trajalo približno šest let in dva meseca za drugi postopek oziroma približno pet let in enajst mesecev za tretji postopek. V obeh postopkih so bile udeležene tri stopnje sojenja.

30. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim Frydlander v. Francija [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

Sodišče ponovno poudarja, da je potrebna posebna vestnost v delovnih sporih (*Ruotolo v. Italija*, sodba s 27. februarja 1992, Serija A št. 230-D, str. 39, odstavek 17).

31. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v vseh treh postopkih predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku. Sodišče še zlasti preseneča dejstvo, da prvi postopek po skoraj dvanajstih letih še vedno ni končan in meni, da sodišča niso izkazala potrebne vestnosti v obravnavanju pritožnikove zadeve.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

32. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudła v. Poljska* [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

33. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljal svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

34. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

35. Pritožnik je zahteval 221.137 EUR (eurov) za premoženjsko škodo in 203.100 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

36. Vlada je zahtevku oporekala.

37. Sodišče ne zaznava kakršnekoli vzročne zveze med ugotovljeno kršitvijo in zatrjevano premoženjsko škodo; zato ta zahtevek zavrne. Po drugi strani pa prostem preudarku pritožniku prisoja 6.400 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

B. Stroški

38. Pritožnik je zahteval tudi povračilo približno 1.720 EUR (eurov) za stroške, ki so nastali pred Sodiščem. Dodatno je zahteval tudi 3.890 EUR (eurov) za stroške, nastale pred domačimi sodišči.

39. Vlada je zahtevku oporekala.

40. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče v obravnavani zadevi ob

upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril zavrača zahtevek za povračilo stroškov v domačem postopku in ocenjuje, da je razumno prisoditi celotni zahtevani znesek za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

41. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
4. *razsoja*:
 - (a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 6.400 EUR (šest tisoč štiristo eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.720 EUR (tisoč sedemsto dvajset eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - (b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;
5. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevkov po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 30. marca 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER
Sodni tajnik

John HEDIGAN
Predsednik senata